

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat. olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesült új lapot mi örömmel helyeseltük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, esütörtökön, és szombaton este.
Szerkesztőség- és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

A gyár-ipar.

Írta: Rauscher Béla.

A múlt év szeptember 30-án, a helybeji iparkiallítás alkalmából rendezett színházi ünnepélyen dr. Prohászka Ottokár, megyéspüspökünk elhangzott beszédének a következő jelentős szavai; még sokáig emlékeztetések maradnak:

„Régen harctereken dőlt el a népek sorsa, melyeket lovak patái s vasas léptek turtak fel, most az új harctereken nem puskaporral, hanem gőzzel és villannyal küzdünk, nem vörös sapkások, hanem a kék blúzások százai és ezeken a harctereken ép úgy elveszhetnek a népek és elvérezhetnek a nemzetek halvány halálában.”

Gyönyörű jellemzése korunknak! Mert igaz, hogy nem pörög a dob, nem dörög az ágyú, de hazánknak százai vesznek el egy vértelen háboruban s ennek borzalmat emeli azon tény, hogy a kívándorlók száma évről-évre emelkedik.

És e vérnélküli háboru veszteségei pénzértékben ki sem fejezhetők; mennyi anyagi kárt szenved a nemzet a munkaerő ily rohamos pusztulásában? ki gondol arra?

Szivünk gyorsabban dobog, ha kezünkbe vesszük utolsó szabadságharcunk

történetét, a büszkeség hevíti keblünket, ha olvassuk: milyen anyagi és véráldozatokra voltak képesek dicső elődeink, hogy e hazát és ezeréves alkotmányát megmentsék, gyermekeik politikai szabadságát biztos alapokra fektessék!

Az anya harcba küldi gyermekét s dicsóítja, mint az ókorban, ha akár pajzson, akár pajzzsal tér vissza; olvassuk, hogy a családfentartó a fegyverhez nyúl, a honnmaradtakat sorsukra bizza. olvassuk, hogy a gonosztévő is megtér s feláldozza hős halálban életét, hogy bűnhődjék és így megtisztulva hozzájárulhasson legdrágább kincse, a nemzet becsületének megmentéséhez.

A hazáért való küzdelemben előljárnak a hölgyek, szegény, gazdag egyaránt a haza oltárán áldozik kincseivel, ékszerivel, kiki saját erejéhez képest, tudva, hogy egy háborúhoz pénz, pénz... és ismét csak pénz kell.

Tudjuk, hogy ez nem is olyan régen — alig néhány évtizeddel ezelőtt — volt s e dicső háboru véráldozata meghozta a szabadságot!

De mit tapasztalunk most?

Azok, akik nem tudtak legyőzni benünket fegyverrel, most e vértelen harcban vasmarokkal lenyűgözve tartják nemzet-

gazdaságilag e hazát, khasználják, mint akár a satrapák hajdanában az országot; mert látják, hogy a magyar önzetlenül mindent fel tud áldozni, hős tud lenni, ha durva kézzel fenyegetik, míg ellenben elveszti mindenét, letarthat merül, elveszti nemzeti öntudatát, ha keztyűs kézzel simogatják!

Igaza van a költőnek, midőn azt mondja:

„Nem írok, nem olvasok,
Én magyar gőg est nem tartja uri
foglalkozásnak, rábizom ezt másra, ha el-
pusztul, elvénzik is ezáltal a haza. Pedig
a külföldön hány előkelő ősi sarj, vérbeli
arisztokratá viruló gyárak és kereskedelmi
vállalatok nagyhatalmu, dúsgazdag tulaj-
donosa, míg hány földes urból lett földön-
futó szegény ember, fehér rabszolga (érsd
hivatalnok) az utolsó évtizedben, a szép
magyar honban.

Ha a művelt nyugatra tekintünk, világos bizonyítékot szerzünk arról, hogy az az állam hatalmas, annak a szava döntő a politikában is, amely nagyszabásu ipart űz, azok a városok virágzóak, a melyeknek falait gyárkérmények övezik.

A porszem és az ember.

A napsugárba' játszó porszemek
Is élnek-halnak, mint az emberek,
De a földön az ember a király
S a játékból tragédiát csinál.

Kicsinyke porszem porszem után
Repül szökelve át a Szaharán;
Egyik után a másik, harmadik,
S az Isten tudja, most már hányadik!?

Az éltebe a zajló emberár
Egymást laposva, célért küzdve jár;
Egyik után a másik, harmadik,
S az Isten tudja, most már hányadik!?

Szellő kavarja fel a porházát,
Minden helyét sühogva járja át,
S csalára kelve zügnak, küzdenek
A harcra vágyó gyenge porszemek.

Dicsőség, hír, jog, aszme, vagy kenyér
A szerleszálló jelszó és czérl
Csalára kelve zügnak, küzdenek
A harcra vágyó gyenge emberek.

Tengerbe szórja a szilaj vihar
A porszemét s így reugeteg kihál,
Am egy helyébe lép ezer, ha kell,
S a játékból elölről kezdik el.

Piros vér, tört remény, irtó halál,
Amít szemünk ily harc után talál,

Am egy helyébe lép ezer, ha kell,
Es a drámát elölről kezdik el.

A napsugárba' játszó porszemek
Is élnek-halnak, mint az emberek,
De a földön az ember a király
S a játékból tragédiát csinál.

Bero Jenő.

Föltámadás.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Eljátszotta azt a régi dalt, a fájdalomnak hangokba öntött bus elégiáját, azután folkelt harmoniuma mellől, ráborult íróasztalára és zokogott, hogy a vállal megrendültek belé.

Van abban valami megragadó, mikor egy erős férfi zokog. És ő erős férfi létere meg-megcsukló zokogással sirt.

A két szobából álló garconlakás komoly eleganciával volt berendezve. Komoly szabásu, kényelmes butorok, vastag, süppedő szőnyegek, széleskeretű képek a falon, nagyobbára tájképek, melyeknek mindegyike egy-egy verőfényesebb időkre emlékeztető bus költemény. Könyvekkel tömött hatalmas könyvszekrény állott a külső szoba egyik oldalán, előtte a széles íróasztal. A másik oldalon volt a harmonium, mellette zenefüzetekkel megrakott állvány, egyik polcán hegedü. Tél volt, estefelé járt. Lámpa még nem égett a szobában, csak a kandalló tüze vetett széles sugárkét az íróasztal előtt nyugvó párdúcúrra, melynek szeméi szinte félelmesen villogtak, mintha urát akarná valami láthatatlan

ellenség elől megvédeni. Fájdalmas, nyomasztó hangulat honolt a szobában, melynek minden zuga és minden tárgya egyenkint és összesen valami örökös bánatról beszélt.

S a lakás ura az íróasztalra borulva sirt. Tanár volt a város gimnáziumában. Azon kevesek közé tartozott, akik a társas élet zajos örömeiben nem találnak kielégítő szórakozást; akik legjobban szeretnek egyedül lenni. Akiknek lelkében az élet jelenségei nem tovasuhanó vándorlelkek, a benyomások nem átutazó vendégek, hanem megmaradnak, egyesülnek, alakulnak, egybefonódnak s egész észrevétlenül olyan világot teremtenek a lélekben, mely csodálatos erővel kényszerít a kontemplációra. Ő is belétemetkezett ebbe a benne kialakult világba s valami érzéketlen, de mégis imponáló nyugalommal nézte belőle az életnek rohanó árját. Az emberek egyszerűen különönek tartották. De őt ez nem zavarta. Ő csak haladt tovább az ő magányos, szomorú útján, táplálva lelkét könyveiből és a zenéből, meg a mult idők emlékeiből.

Igen, a multnak emlékeiből, melyek estéről-estére megjelentek nála, benépesítették a szobát, elbódították az ő lelkét, mámorba ejtették, mintha az a mult még jelen volna, amitották, hogy mikor megint magára hagyják, annál gyilkolób, annál mélyebb legyen a régi szenvedés. Ma valami láthatatlan, de annál hatalmasabb erő kapcsolódott bele a lelkébe s vitte őt ellenállhatatlan a bba az időbe, melynek elvesztése óta nem tud örülni semminek.

Ráborult íróasztalára s zokogott, hogy teste-
jelke vonaglott belé.

A fájdalomnak erős rohama szünet egy pillanatra. Mosolygó, derűs képek jelennek meg lelki-
szemei előtt.

Mai lapunk 6 oldal.

E kulturvárosok kereskedelmet élvezve, behozzák a nyers terményeket, százezreknek ke. esetet, jómódót nyújtanak, a terményeket iparilag feldolgozzák, hogy ismét kereskedői közvetítéssel, jó haszonnal visszaszállíthatassák. A nagyhatalmu állásokra is hiába csak pénz, pénz . . . és ismét csak pénz kell.

Hatalmas tehát az az állam csupán, melynek önállóságát, szabadságát a kébluzosok százezrei, kalapáccsal a kezükben védelmezik, mert ez nem csak a pénzt tudja megszerezni, hanem ezt meg is tudja tartani. Szóval megélhetést tud biztosítani flainak, akiknek nincs azután okuk a vándorbotot kezükbe venni.

Nálunk ellenségeink száma folyton, ijesztő mértékben szaporodik, mi pedig fogyunk, mert nem érezzük minden, a külföldre guruló koronában az elszivárgó vércseppeket.

Ezt a szomorú, végzetes pusztulást megakadályozni a legszentebb, leghazafiasabb kötelessége minden hazafinak, minden önzetlenül gondolkodó főnek.

Lássuk csak, mily nagy az a sarc, mellyel ezen vértelen háboruban a külföldnek, első sorban Ausztriának adózunk.

Vegyük kezünkbe a statisztikát, s látni fogjuk azokat az elszomorító számokat, s meggyőződhetünk, hogy nekünk ipart áldozatok árán is kell teremtenünk, mert

1902-ben 906.844.000 koronát ért

1903-ban 933.672.000 " "

1904-ben 1.002.753.000 " "

1905-ben " "

ebből csak Ausztriából:
1902-ben 802.208.000 korona
1903-ban 828.417.000 " "
1904-ben 885.410.000 " "
1905-ben " "

értékű árut hoztunk Magyarországra kész iparcikkokban, azaz körülbelül 90%-ot Ausztriából kaptunk. Hát ha véres háború dúlna e hazában, vajjon az többé kerülne-e?

De olvashatjuk azt is, hogy

1901. évben	55.000.
1902. "	69.000.
1903. "	93.000.
1904. "	150.000.
1905. "	193.000.
1906. "	"

ember vándorolt a külföldre, elsősorban Amerikába.

Hát kinek nem szorul össze a szive e számok olvasásánál? Ki meri hazafinak nevezni magát, aki nem kiáltja, hogy ezt meg kell, ha módunkban áll, — pedig ez lehetséges, — akadályozni?

Vajjon nem a legszentebb hazafiúi kötelességünk-e oly irányban dolgozni, hogy ezen anyagi és véráldozatokat csökkentjük, ha e hazát fenn akarjuk tartani utódaink számára?

E két csoportban foglalt összegek szoros összefüggésben állanak. Senki sem fogja elhagyni szülőföldjét, ha ez itt neki a megélhetést lehetővé teszi, mert minden ember szívéhez nőtt a föld, a melyen született, ahol boldog gyermekkorát élte, a lelkét fogva tartja annak feledhetetlen képe.

Könny tolu a szemünkbe, ha először vagyunk kénytelenek bucsut venni szülőföldünköt, s tudjuk mennyire enyhíti e váltást a viszontlátás reménye!

Milyen szomorú, bánatos lehet az érzés azok szívében, akik örökre kénytelenek szülőiktől, testvéreiktől és barátaitól elválni s bizonyára eszünkbe juttatja ezer- és ezerszer a száműzöttek dalát, Bajza József gyönyörű költeményét:

"Bércről vissza néz a vándor
Vigan int fies hazája,
Oli mosolyg a róna táj:
De a viessze lávozonak
Szive vörök, szive fáj;
Zong felé a bucsuszó:
Isten hozzád bujdosó."

és ennek végsórait:

"Műlnak évek, szinte ősz már,
Elfeledte rég hazája;

. . . Kart karba öltve sétálnak nyári estén a nagy udvarnak almái alatt. Egy alma éppen az ő fejére esik. Főveszi és zsobkésést elővéve halálra szánja az almát. A leányka, az a nevető szemű, édes leány, kivieszi karját az övéből, elveszi tőle az almát késéstől, lehámozza, kivág belőle egy gerezdet s fogai közé szorítva ingerkedve nyújtja neki. Mire ő szájjával odaérne, akkorra az a nevetőszemű leány fordul egyet s mire megint szemközt vannak, a gerezd telét már jóízűen eszi, másik felét pedig hüvelyk és mutató ujjai közé fogva az ő szájába dugja . . .

. . . Kint ülnek este a virágoskert padján. Az égen csillagok ragyognak. A leány jókedvűen pajzánkodik:

— Na szerelmes troubadourom, most magának itt kellene előttem térdelnie, esküdni és kérdenie, hogy melyik csillagot hozza le nekem az égről!

Ő pedig csendes komolysággal, de boldogságtól sugárzó szemekkel mondja, hogy nem hoz le az égről egy csillagot sem, mert szerelmese szemének ragyogásánál az a szegény csillag nagy zavarba jönne.

. . . Mikor szerelmes szívvel, önfeledten szövögették a jövőnek színes álmait . . . Mikor egymás hűségében enyélőden kételkedve versengtek, hogy majd elvállik, ki lesz az igazabb. . . Mikor holtai kicsiségekben összeszólalkoztak, elhallgatva, duzzogva távol ültek egymástól, de pár perc múlva már nevettek egymásra s boldogan mulattak saját bohóságukon . . . Ki tudná mind föl sorolni azokat a jelentéktelen apróságokat, melyeknek a szerelem ad mély jelentőséget s melyeknek értékére csak a kölcsönös vonzalom tanítja meg a lelkeket? Melyekből, mint mozaik szemecskékből, alakul ki a boldogság, az a mámoros, az az önfeledt boldogság, melyre csak fiatal szív képes . . .

Míndez megint átvonult a lelkén. A hosszú sor végén megjelent azonban a szomorú zárójelenet: a családás, mely megadta a feleletet az ő kételkedő versengésükre. A nevetőszemű leány, a nő, lett a gyengébb. S annak hűtlenségeért ő vezekelt most gyötrelmes életével.

Fölkelt az asztaltól, megtörülte könyves szemét s újra hangszerehez ült. Alig kezdett azonban játszani, mikor hirtelen eszébe jutott,

"Am a kedves róna táj
Strig' képben'ét előtte
Szive gyászol, szive fáj,
S a halónak végszáva:
Isten hozzád szép hazá!"

S mi az oka, hogy évenként e hon százezrei kénytelenek itt hagyni mindent, — még a viszontlátás reményét is; mi az oka, hogy e mellett még anyagilag is pusztulunk. Az az átok, a mely reánk nehezedik, mely mindenben csak saját előnyét nézi és nem törődik mással, csak maga tudjon megélni! Az a rövidlátás, hogy még most is saját szírunkba akarunk fulladni; s nem törődünk azzal, ami körülöttünk történik, hogy gyermekeinket is a vándorbot szomorú sorsa fenyegeti, az az előítélet, a mely jobbaink gondolkodását korlátozza, a mely még mindig lenézett foglalkozásnak tartja az ipart, a kereskedelmet, az a bizalmatlanság, a mellyel lépten-nyomon találkozunk, ha egy vagy más iparvállalat megteremtéséről van szó, ha az iparos, gyáros, a közös számtérületben rejlő rizikó egyensúlyozására támogatást kér!

És ha a dicső 48-ban elődeink életüket, vagyonukat fel tudták áldozni e szép hazáért, nekünk viszont kötelességünk mindent elkövetni, hogy e véreinkül háboruban, az ipar és kereskedelem megteremtésével megmentjük e hazát utódaink számára!

Pedig a gyáripar fejlesztésénél nem is lehet tulajdonképpen áldozatokról szó, mert a befektetett összeg bőségesen térül meg; ezt bizonyítják a következő adatok: 1890 óta állami kedvezmények és állami segéllyel 893 gyári vállalat létesült, a melyekből 100 gyár beszűntette az üzemet, azaz a telepek 14.5 százaléka. Pénzbeli támogatást nyert 283 vállalat, amelyből 19, azaz 6.7% esik az üzemet beszűntetett gyárakra. Az üzemben maradt gyárak múlt évi július havában 68.361

hogy az ajtón függő levélszekrényét ma még nem nézte meg. Levelezése csak a hozzá legközelebb álló rokonokra szorított. Ezekkel is csak azért levelezett, hogy tartózkodását félreértve lenéző büszkeségre ne magyarázzák.

Kinyitja a szekrényt, melyből egy gyászszegélyes levél esik a kezébe. Nézi a címet és sápadtabb lesz a halottnál. Valami névtelen sejtés villámolt keresztül agyán, öröm-e, vagy félelem, nem tudja, de érzi, hogy itt nagy dolog előtt áll. Nem volt ereje a levelet felbontani, pedig az írásra ráismert.

Epen tíz esztendő óta nem látta azt a nevetőszemű . . . asszonyt. Mert asszonnyá lélt, azt tudta. Hogyne tudta volna, mikor annak volt ára az ő boldogsága? Azóta nem tudott, nem hallott róla semmit, de nem is kútattott utána. Pályájának kötelességeit végérvén beárkózott a gyógyíthatatlan fájdalomnak sirboltjába, ahol emléket, azok a soha el nem mosódó "tavasz hullámok" voltak virrasztó társaj. Mentek napok, mentek hetek, gördültek az évek egymásután, de változást nem hozott egy sem. S ime most hosszu tíz év után az az édes, az

Sirolin

Ellen az étvágyat és a testhelyi megmozgást a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

munkást foglalkoztattak, akiknek évi munkabére 48 millió koronára rügött.

1890-től 1905-ig az állami segélykerek hat és fél millió koronát tett ki, tehát az évi átlag 450.000 korona.

Dr. Wekerle Sándor kiszámította; hogy a munkás bérének átlag 10 $\frac{1}{2}$ -a esik közvetlen és közvetett adókra, azaz 48 millió koronából után 4.800.000 korona, nem számítva a több hasznót, mely az államra és városokra esik, az adómenteségek lejártával.

Ebből látható, hogy az állami segély, melyet a gyártelepek létesítésénél nyujt, mily óriási hasznót hoz az országnak, elfektintve, hogy a kivándorlást is csökkenti.

A városok és közönségének hasznát számokban kifejezni nehéz, de tény, hogy a munkás keresetének túlnyomó részét abban a városban költi el, ahol dolgozik; így ezen hasznót is nyugodtan lehet, a munkabér 10 százalékaival számítani.

Tehát saját, jól felgött *anyag érdekből is fontos, hogy a gyáralapításokat elősegítsük*, mert csak magunk alatt vágjuk a fát, ha a kínálózó gyárosokat nem foglaljuk le Fehérvár részére.

Három gyáros adott most ajánlatot a városi tanácshoz gyár-alapítás céljából:

1. *Heinrich és Társa* paszomány gyáros, 1.200.000 korona tőke befektetéssel, kötelezve magát, hogy 250 munkást foglalkoztat.

Ha már most egy munkás átlag napi bérért csak 2 koronába vesszük fel, mert gyermekeket és leányokat is alkalmaz, így évi 300 munkanap mellett 150.000 korona évi bért fizet ki, mely összeg 10 $\frac{1}{2}$ -a 15.000 korona. Ha ezt az összeget 50 évre 5 $\frac{3}{4}$ mellett tőkésítjük, megkapjuk a gyár értékét, a város közönségére nézve ez pedig 283.000 korona.

2. *Pető Miksa és Társa* gyufa gyárat óhajt létesíteni, 400.000 korona befektetéssel, s ebben 60 munkást foglalkoztatna. Ugyanazon számítás mellett, azaz

2 $\times$ 60 $\times$ 300 = 36.000 korona az évi

a hűlén kéz kopogtat a sírbolt ajtaján. Vajjon mit akarhat?

Föltépte a borítékot s a következő sorokat olvasta: „Holnap délután öt órákor jöjjön a Király-szállóba. Első emelet 5. Akarom.”

Se megszólítás, se névalírás. De minek is? „Akarom!... Nagyobb ennek a végzősnek a varázsa minden névalírásnál. Igen; ez az a szó, melynek nagyobb hatalmat ő egykor nem ismert. Ez volt az a szó, melynek hallatára elvesztette minden akaratát s nem tudott mást tenni, csak engedelmkedni.

Igen, csak hogy akkor „királynő” mondta azt, aki lekivánczolt s régen le is bukott arról a piederstálról, ahova ő emelte. Akkor joga volt hozzá, mert méltó volt e jogra; de most már nem királynő, most már nincs ott az ő tiszteletének és becsülésének piederstálján; honnan veszi a jogot e királynői szóhoz? Hiszen lemondott méltóságáról; hűlenné lett, asszony lett, olyan, mint a többi ezer meg ezer. S ő engedelmked-jék? Meggyőződése ellenére cselekedetben elismerje, hogy annak az asszonynak igenis van joga e parancsoló szóra? Nincs joga és ő nem fog engedelmkedni. A sírbolt ajtaja be van zárva; nem fogja kinyitni. A halottak az élők szavára nem szoktak feltámadni... De hát mit is akar az az asszony voltaképpen? Mit jelent levelén a gyászkeret? Özveggyé lett?...

Itt megállt egy pillanatra, de csak azért, hogy a következő pillanatban a legutolsó kérdés nyomában felzudult gondolatok rohamát fogadja.

(Folyt. köv.)

Viktorian.

munkabér, ennek 10 $\frac{1}{2}$ -a 3600 korona; ez 5 $\frac{3}{4}$ -al tőkésítve 69.000 korona.

3. *Első magyar fémjáték és műpar-áru gyár* részvény-társaság amint emlékszem 500.000 koronára tőkével alakul meg és 80 munkást foglalkoztatna. Tehát előbbiek szerint az évi munkabér 2 $\times$ 80 $\times$ 300 = 48.000 korona. Ennek 10 $\frac{1}{2}$ -a 4.800 korona s 5 $\frac{3}{4}$ tőkésítve 90.500 korona.

Ha már most összehasonlítjuk a nyert számokat, e gyárosok részéről kért hozzájárulási összegekkel, a különbözet fogja adni tőkében a hasznót, melyet a város a gyártelepítéssel nyer.

Ismerve a közönség álláspontját, melyet a gyártelepítéssel és a hozzájárulásokkal szemben tanúsít, köteletségemnek tartom, ezen legjobb meggyőződésemmel összeállított adatokat nyilvános bírálat alá bocsátani, s boldog lennék, ha sikerülne ezáltal városunkban, a gyártelepítés ügyét előmozdítani.

Teszem ezt annál is inkább, mert több oldalról hallottam, hogy fölösleges áldozatot hozni most, midőn az önnálló vámtérület behozatala előtt állunk, mert ekkor a gyárosok, minden segély igénye nélkül amugy is bejönnek.

Eltekintve attól, hogy a különválás megvalósulásának időpontja még teljesen bizonytalan, lehetetlen, hogy a kormány az önnálló vámtérület behozatalakor oly vámtételeket állíthat fel, amelyek kizárólag az ipart védik, mert tekintettel, hogy Magyarország első sorban mezőgazdaságot üz, neki Ausztriával oly megegyezést kell keresni, hogy gazdáinkat tönkre ne tegye, tehát még akkor is szükségünk lesz iparfejlesztésünket állami és városi segélyezések által előmozdítani!

UJDONSÁGOK.

Időjelzés: hűvös, eső, szeles.

— **Áthelyezések.** Rzebak József vezérkari főhadnagy a közös hadsereghez, Ilencfalvi Sárkány Jenő vezérkari százados a honv. miniszterium I. osztályába, Murányi Kugler Gyula honvédszázados a lugosi 8 ezredhez, somlyói Szilágyi Béla főhadnagy a budapesti I. ezredhez, Tóth Béla százados a lugosi 8. ezredhez áthelyeztettek.

— **A honvédség köréből.** Nagyszőlősi Koncz Frigyes ezredes dandárparancsnok vezérőrnaggyá, Garó István százados őrnaggyá, Tóth Béla főhadnagy századosá, Szoboszlay Imre főhadnagy századosá, sipeki Balázs Béla hadnagy főhadnagyá és Horváth István tiszthelyettes hadnagyá nevezettek ki.

— **A csendőrség köréből.** Felsőbányai Bányay Albert csendőrszázados őrnaggyá nevezetett ki és Kolozsvárra helyeztetett át. Dombó Sándor főhadnagyot századosá, Gidófalvi Elemér és Szvoboda Rezső hadnagyok főhadnagyokká, Suba Lajos százados kezelőtiszt I. oszt. századosá, Sztompák István kezelőtiszt tiszthelyettes hadnagyá nevezettek ki.

— **Közönség köréből.** Novotny Manó őrnagy alezredessé, Nairz Frigyes uhánus főhadnagy századosá, Mészáros Ervin uhl. hadnagy főhadnagyá nevezettek ki.

— **A csendőrség köréből.** Rómay Béla százados a másodtörzstiszti teendőkkel való megbízás mellett a m. kir. VII. sz. csendőrküldet törzséhez Brassóba helyeztetett át. Áthelyeztettek továbbá felsőbányai Bányay Albert százados, II. törzstiszti teendőkkel a m. kir. I. sz. csendőrküldet törzséhez Kolozsvárra; Dumbovicz Emil százados, II. törzstiszti teendőkkel Kolozsvárról a m. kir. V. csendőrküldet Székesfehérvárra; budai Unger Gyula százados, mint pótszarnyparancsnok Győről Székesfehérvárra.

— **Kinevezés a közös hadseregben.** *Petschig* Sándor alezredes a cs. és kir. 4-ik dragonyos ezred parancsnokává nevezették ki.

— **Gyáralapítások.** A *Heinrich*-féle textil-áru gyár van mostanában szöngyegben. A helyi közgyűlés azonban szintén foglalkozik egy újabb gyár alapításával, amelyről egyébként lapunk adotti először írt: *Pető* (Pinkász) Miksa és *Karl* István egy nagyszabású gyufagyár alapítását tervezik városunkban. Több kereskedővel beszélünk ez ügyben s valamennyien hézagpótló s régóta szükséges vállalkozásnak tartják a tervezett gyufagyárt. A kereskedők nagyon kellemellen helyzetben vannak a gyufára nézve. Ha nagyobb és előnyösebb feltételek mellett akarnak szállítmányt, hónapokkal előbb kell a megrendelést eszközölni, különben nem jutnak időben az áruhoz. A tervezett gyufagyár nagyszabású lenne s naponként 1200 korona áru gyufát hozna forgalomba. A tervezők 5 hold területet kérnek a városból, továbbá követ, homokot s a pótdától és kövezésvámtól való 15 évi mentességet.

— **A sorozás eredménye.** A piros pantlikás, feketesárga vezényszók szerint masirozó ifjúság, a legények eleje a napokban került sorozás alá. Az eredményt röviden jeleztük már. A hivatalos és végleges eredménye a következő: Állításköteles legény 588 volt, 281 az I., 168 a II., 135 a III. korosztályból s 6 az elmaradtot vénebbekből. Ezekből megjelent 475. Besoroztak 109-et, kik közül 8 az önkéntesek száma. Visszahelyeztek 237-et, ezek közül fegyverképtelen 95, minden szolgálatra alkalmatlan 5, töröltetett 8, körházi vizsgálat alá került 6, ismeretlen helyre (Amerika stb.) költözött 17. A sorozás katonai elnöke Havranek József kir. tanácsos polgármester volt. A honvédséget Garó Lajos százados, közönséket Danczinger Pál főhadnagy képviselte. Orvosok voltak: a város részéről dr. Bierbauer Viktor tisztii főorvos, a közösök részéről Neumann Jakab (Pécs) s a honvédek részéről Wertheim Jakab (Pécs) ezredorvosok.

— **Közgyűlés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. é. április 29-én d. e. 9 órákor a város ház nagyeremben rendes havi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: A tiszti főügyész állás betöltése. — Nagyméltóságú Városv Gyula érsek ur válasza a hozzá intézett felírtára. — A városi tanács előterjesztése a Kossuth-utcai telek folytatólagos rendezése tárgyában. — Kiadó hivatal jelentése a Lövöldé-utca folytatólagos rendezése tárgyában. — Több telekeldarabolási ügy. — A városi tanács betérjeszti az egyesített pénztár vizsgálatáról felvett iratokat. — A városi tanács előterjesztése a gazdasági ismételő iskola költségese tárgyában. — A városi tanács előterjesztése néhai Madaras Lipótné alapítványának értékpapirokba való helyezése tárgyában. — A városi tanács előterjesztése az iskolaszék s ipariskolai bizottság kiegészítése tárgyában. — A városi tanács előterjesztése a kereseti adó tárgyalásához bizalmiférfu kiküldése iránt. — A városi tanács előterjesztése öv. Hauszher Ferencné részére nyugdíj- s temetési költség megszavazása iránt. — A városi tanács előterjesztése a tehenekek, gulyások s kanászok fizetés felemelés iránti kérvényök tárgyában. — A városi tanács előterjesztése öv. Pichler Józsefné s gyermeke visszahonosítás iránti kérvényök tárgyában. — Somogyvármegye közönségének átirata a nemzeti kormány tagjainak üdvözlése tárgyában. — A városi tanács betérjeszti Szabolcsvármegye közönségének a kiegyezési tárgyalások ügyében a képviselőházhoz intézett felírtát. — A városi tanács előt. a Petőfi-muzeum létesítése ügyében. Polgármester előterjesztése a megüresedett áraszéki ülnöki állás ideiglenes betöltése tárgyában. — *Pető* Miksa és társai kérvénye egy létesítendő gyufagyár részére adandó kedvezmények iránt. — Több törvényöklk kihirdetése. — Városi tanács előterjesztése kutnesteri szerződés meghosszabbítása tárgyában. — Vajainé Horváth Mária baba oklevelének kihirdetése. — Dr. Czappary Lászlónak és társának közértelem, köztisztaság és közegészség érdekében beadott indítványa.

— **Működvelő színelőadás.** A vasuti munkások országos szövetsége helyi csoportja 1907. évi. május hó 19-én, (pünkösd vasárnap) a városi színházban, saját könyvtára javára, jótékonycélú színelőadást rendez. Színré kerül: „A feketérög.”

az, hogy a doktor bácsik varrogatják össze. Legyen ön szerény, illetudó, tisztelje az öregeket s akkor nem hangoztatja senki, hogy vizet a gyerekeknek.

Végül szóljunk Malachiás prófétáról. Steiner Jakab rabbinus jóvoltából idéz ön, tisztelt ifiur, a szent férfi irásából. Hát jegyezze meg magának, ha eddig még nem tudta volna, hogy Malachiás próféta figyelmeztetéseit nem katolikus papok, hanem zsidó rabbinusok számára írta. Ugy látszik már akkor is szükség volt rá. Ez kitűnik abból is, hogy Lévi törzséről beszél. Mi pedig — a mint tetszik tudni — nem vagyunk onnan valók. Továbbá; hogyha ön olyan nagyön táplálkozik a szentírásból, hát fog ön ott nagyon sokat találni, ami önt megilleti. Kerestesse ki Steiner ur által azokat a passzusokat, amelyek különösen az ön-höz hasonló ifiurak szerénységére vonatkoznak. Igen, tisztelt ifiur, elsősorban szerénységet tanuljon, az illeti önt meg legjobban s akkor nem érzi magát sértve azok által, amiket Gazsi a győri zsidókról mondott. Azután ne akarjon mindig másokat, tanítani, az nem illik még ön-höz, hanem tanulja szorgalmasan a leckéit, mert azok a tanár urak felette szigorú emberek s irgalmatlanul meg fogják önt buktatni, mert azoknak nem imponál ám az, hogy ön időelőtti — mondjuk halvaszületett — oktatásokkal foglalkozik, aminek következményeként doktorok mosogatják és varrogatják össze.

Higye el tisztelt ifiur, nehéz önnek ugy nem felelni mint ahogyan megérdemli. Azért Malachiásra reflektálva mi nem oktatást, hanem imádságot, az Úrhoz való könyörgést citálunk, még pedig szent Agostonból, aki ezt mondja: „Tu autem Domine custodi lunc pusillum, ne excidat ex nido et conculcetur ab hominibus.“ Vagyis: „Te pedig Uram, őrizd meg ezt a sárgaszíju veréb-

fiókat, hogy ki ne essék a fészekből és össze ne japoskák az emberek.“

Sum. Közlékeny hangulatban lennénk, ha ön sem burkolóznék az ismeretlenség homályába. A szerkesztőségnek nem csak szabad, de kell tudnia, hogy ki fia-leánya követelt el merényletet a muzsák virágos kertjében. Hogy a szerkesztőség nem üti dobra a beküldő nevét, az ügyis természetes.

Hú olvasó. Megérkezett a tavasz. A sárreton kuruttyolnak a békák, ébrednek a szunyogok s „zöldel” minden. Örömmel látjuk kegyedet is az ifjuság ezen kedves keretében. Örömmel halljuk azt is, hogy „elfelejtette immár árvaságát”, „belenézett az élet homályába” és... „fölebredt a szíve”. Ifju barátunk! ez mindig igen szép egy fiatal embertől s azt hisszük, hogy öné még igen nagy jövő vár. Csak el ne puszkázza a dolgát. Örvendünk, hogy „belenyugszik az élet viharos küzdelmeibe” és megvárja, míg a „türelem rózsákat terem”. Csak könnyebbítsen a szíven bátran s írja meg kegyelmeit annak az édes kis leánynak, a ki oly szerencsés, hogy ön énekelheti meg a bájait. Nem is hiszi milyen remekül hangzik ez:

Mikor már meg vőnült az ifjú — s... szeretni többé nem lehet mikor már kikeletet szerelmet nem másnak csak átomnak tekinthet Fályó szível gondol visza hely csak meg egyszer cserélhetném visza ez el-műlt s el hervadt viruló életmet Most már nem is várom hisz nem érdekel engemet most mályd várok egy szép — napot mikor mályd nyugvára halytom kifáradt testemet. mi is szép mint a nyár és a szép ki kelet

az ifjú el haladja az othont s a szabádba kimehet.

Hány ifjú szív remegve várja e szép kikeletet azt nem én l a ki oda fönt van csak egyedül az a ki mindent lát csak az-mondhatja meg.

Hány ifjú szívbe önt szerelmet a bályos szép kikelet de még többek azok kiknek egész életükre boldogságot szerez.

Ifju ember öné még nagy jövő vár! Ha az a kislány még ezt se érzi meg, akkor annak nem szíve van, hanem kőszikla nőtt a kebelében.

Végül engedje meg, hogy szívből gratuláljunk e két pompás sorhoz, a melybe — azt hisszük minden kegyelmeit s költői szívének minden tudását beleöntötte:

Édes kincsem Julcsa

Légy a szívem subltókulcsa.

Remek l. Kincsem, Julcsa, kulcsa. Nem érzi benne, mintha kis agyalkák üvegharanggal csilingelnének. No ha a Julcsa erre sem indul meg, akkor az nem is Julcsa,

hanem egy rettenetesen furcsa lény.

Cs. I. Ugy-e megmondtuk s igazunk van! Az ilyen emberek, a kiket senki nem vesz észre, szinte bukfenecet hánynak örömlükben, ha valaki szóba áll velük. Hálásak a jó témáért. Hetekig nem keverednek ki a boldogságból, hogy ő velük is beszélt valaki. Hagyja őket s térjen ki az utjokból.

A mi azt a párbajt illeti, meg lehet győződve, hogy a mint eddig elléltük, ezután is elléltük. Csakhogy a dolog olyan igen nagyon mulatságos volt, hogy lehetetlen volt mosoly nélkül nem írni róla. Mert tényleg nevetséges dolog az, mikor a bolha köhög.

KALMÁR és ENGEL
MÓTOR-ÉS GÉPGYÁRA
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 18.

Ajánlja egy cseplőgép, mint malomüzemre leggyorsabb benzínmotorjait, benzínmotorjait, valamint szivárgásmotorjait melyek V., Lipót-körút 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás
Kittinő cseplésért! Egyedül létező ujdonság!

Ezen motorok egyenletes járásuak és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Arjegyék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.

Legjobb magyar pezsgő a

BELATINY PEZSGÓ PÁRIS 1900 ARANY ÉREM

Főraktár Székesfehérvár részére:
Kováts Pál csemegekereskedésében.

Bátó Kozmitza — (szőlőt) —
budai — Mattoni-féle) —
Király-késérüvize az Erzsébet-Sósfürdő főforrása.
Enyhe hashajtó.

Méltóságos Zichy János gróf ur nagylángi erdőgazdaságában eladó **60000 darab gömbölyű, 2 méter hosszú, száraz akácfa**

szőlő karó.

Minőség szerint ezrenként 40 és 54 korona az ára. Karók a fővényi erdőn vannak raktározva. Megrendelések: **Rott Ignác főerdészhez Nagyláng, Fejérmegye** intézendők.

ALAPITTATOTT 1872-İK ÉVBEN

ALAPITTATOTT 1872-İK ÉVBEN

FŐHERCEGI KAMARAI SZÁLLÍTÓ

KOVÁTS GYÖRGY
KOCSIGYÁRTÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, FAZEKAS-UTCA 4-İK SZÁM.

Raktárt tartok mindennemű új és javított kocsikból. Javítások gyorsan, pontosan és jutányosan készülnek. Mintakönyv és költségvetés ingyen!

A
szőlő **peronoszporája** ellen

védkezéshez általánosan elismert legjobb
és ma egyúttal legolcsóbb anyag a

DR. ASCHENBRANDT-féle

Bordói-por.

Ára Bpsten:

50 kilogrammos zsákokban á kilog-
ramm **82 fillér**, 10 és 5 kilog-
rammos zsákokban **86 fillér**, valamint
2 kilogrammos dobozokban á kilog-
87 fillér. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Használata olcsó és biztos, előállítás-
a gyors, a levélhez a legjobban tapad,
a permetezőt sohasem dugítja.

A bordói-por ezenkívül kítűnő
eredménynyel használható a burgo-
nyavész ellen, gyümölcsfák permete-
zésére és baromfióllak fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad, díjtalanul ismertető
füzetet küld a

"Magyar Mezőgazdák Szövetkezete"
Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Karl József és fiánál Székesfehérvár,
Szigethy Testvéreknel Székesfehérvár.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyel-
mébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruga-
nyos hintókból és különböző üzleti
kocsikból. Javításokat a leggyorsab-
ban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

NIGRIN

a legjobb
CIPŐCRÉM

ST. FERNOLENDT, Wien

cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér 1. sz.
SZÉKESFEHÉRVÁR.

A ki eddig eredménytelenül játszott az
osztálysorsjátékon
A ki még egyáltalán nem kísérelte meg
abban szerencsését
A ki tényleg főnyereményhez akar
jutni
A ki pontos és előzékeny kiszolgálásban
akar részesülni, az forduljon biza-

lonteljesen a legnagyobb szerencsegyűjtődéhez
GAEDICKE bankházához.

Az I. osztály huzása már május hó 23. és 25-én.

Ezen huzásokhoz ajánlunk:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad sorsjegyet
12.-	6.-	3.-	1.50 koronaért.

A pénz beküldéséhez szükséges postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

GAEDICKE

bankház

BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 11.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

CIM, CIMER-, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓK

Székesfehérvár, Vásárter 17. szám.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.